

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות נוספים בענין הוצאה מלאכה גרועה

Page 1 of 2 – YIJE 5774 – Set 5

- 1 תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ג עמוד ב
- 2 הורו ב"ד לעקור את כל הגוף, אמרו: אין נדה בתורה, אין שבת בתורה, אין עבודת כוכבים בתורה - הרי אלו
3 פטורין. הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת - הרי אלו חייבין. כיצד? אמרו: יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום
4 כנגד יום פטור, יש שבת בתורה אבל המוציא מרה"י לרה"ר פטור, יש עבודת כוכבי' בתור' אבל המשתחוה פטור -
5 הרי אלו חייבין, שנא': +ויקרא ד+ ונעלם דבר, דבר - ולא כל הגוף.
- 6 תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ד עמוד א
- 7 הורו לו ב"ד לעקור את כל הגוף. ת"ר: +ויקרא ד+ ונעלם דבר - ולא שיעקר המצוה כולה. כיצד? אמרו: אין נדה
8 בתורה, אין שבת בתורה, אין עבודת כוכבים בתורה, יכול יהו חייבין? ת"ל: ונעלם דבר, ולא שתתעלם מצוה כולה -
9 הרי אלו פטורין; אבל אמרו: יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור, יש שבת בתורה אבל המוציא
10 מרשות היחיד לרשות הרבים פטור, יש עבודת כוכבים בתורה אבל המשתחוה פטור, יכול יהו פטורין? תלמוד
11 לומר: ונעלם דבר; ולא כל הגוף.
- 12 תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ד עמוד א
- 13 תנן: יש שבת בתורה אבל המוציא מרשות לרשות פטור; ואמאי? הוצאה הא כתיבא: +ירמיהו יז+ לא תוציאו משא
14 מבתיכם! [דאמרי: הוצאה הוא דאסור, הכנסה מותר. ואיבעית אימא] דאמרי: הוצאה (והכנסה) הוא דאסירא,
15 מושיט וזורק שרי
- 16 תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ד עמוד ב
- 17 בעי רב יוסף: אין חרישה בשבת, מהו? מי אמרי': כיון דקא מודו בכולהו מלתא, כביטול מקצת וקיום מקצת דמי, או
18 דלמא כיון דקא עקריין ליה לחרישה כל עיקר, כעקירת גוף דמי?
- 19 תוספות רי"ד מסכת שבת דף צו עמוד ב
- 20 הוצאה גופא היכא כתיבא פי' משום דהוצאה לאו מלאכה היא מש"ה לא בעי היכא הות הוצאה במשכן כי היכי דבעי
21 לעיל בפ' כלל גדול קשירה במשכן היכא הות קריעה במשכן היכא הות דהנהו ודאי דהוי מלאכות בעי היכא הוו הני
22 מלאכות במשכן אבל המוציא מרשות לרשות שאינה מלאכה ואין ללומדה ממשכן שאם ההוצאה שהיו עושים כשהיו
23 מביאים הנדבה היא חשובה מלאכה א"כ כל פסיעה ופסיעה שהיו עושים תחשב אותה מלאכה אלא ודאי לא תקרא
24 מלאכה אלא מה שהיו עושים האומנים בגוף המשכן הילכך אם לא יאסור אותה הכתוב בפירוש אין לנו לאוסרה
25 ומש"ה בעי היכא כתיבא:
- 26 ואחר שלמדנוה מן המקרא לומדין תורת' מן המשכן שהרי המוציא משוי למעל' מעשר' והמעבי' אנו לומדי' מן
27 המשכן וכן המושי' והזורק למעלה מעשרה במתני' לפטור הזורק ולחייב ומושיט ודוק' בדיוטא אחת:
- 28 תוספות מסכת ביצה דף יב עמוד א
- 29 דלמא בערוב והוצאה קמפלגי - פי' רש"י ערובי חצרות וקשה מאי צריך עירובי חצרות גבי י"ט הא בלאו הכי מותר
30 לטלטל מחצר לחצר לצורך לכ"נ להר"ר חיים כהן דגרסינן ערוב הוצאה בלא וי"ו והכי פירושו אם אסור הוצאה
31 מעורב בו בין שאר מלאכות אף על גב שהיא מלאכה גרועה ואם שייכא אסור הוצאה אם לא קמפלגי ומיהו יש לישיב
32 דגרסינן שפיר ערוב והוצאה דצריך ערוב שיוכל להוציא דברים שאינן לצורך יום טוב כלל (ואין ערוב והוצאה ליו"ט
33 דשאני הוצאה דגרועה היא מכל שאר מלאכות ויש ספרים דגר' קרא דירמיה ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת
34 בשבת אין ביום טוב לא דממעט לה בהדיא מטעם דהוצאה גרועה היא).

- 1 רמב"ם הלכות יום טוב פרק א הלכה ד
- 2 כל מלאכה שחייבין עליה בשבת אם עשה אותה ביום טוב שלא לצורך אכילה לוקה חוץ מן ההוצאה מרשות לרשות
3 וההבערה א שמתוך שהותרה הוצאה ביום טוב לצורך אכילה הותרה שלא לצורך אכילה, לפיכך מותר ביום טוב
4 להוציא קטן ב או ספר תורה או מפתח וכיוצא באלו מרשות לרשות. וכן מותר להבעיר אף על פי שאינו לצורך
5 אכילה, ושאר מלאכות כל שיש בו צורך אכילה מותר כגון שחיטה ואפייה ולישה וכיוצא בהן, וכל שאין בהן צורך
6 אכילה אסור כגון כתיבה ואריגה ובנין וכיוצא בהן. +/השגת הראב"ד/ וכן מותר להבעיר אפי' שאינו צורך אכילה.
7 א"א זהו להחם חמין לרגליו, ולהדליק נר של אבטלה כגון המדליק נר לכבוד בירושלמי (ביצה פ"ה סה"ב) אמרו לא
8 תאסור ולא תשרי. +
- 9 חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קל עמוד ב
- 10 ומורי הרב ז"ל כתב בהלכותיו דשבות שיש בו מעשה ושבות שאין בו מעשה דאמרינן התם כולם באמירה לגוי הן
11 וכדעת הרב אלפסי ז"ל, אלא שאין פירוש מעשה מלאכה כמו שפירש הרב ז"ל, שאפילו במביא דרך גגות מלאכה
12 הוא עושה ואי משום דאינה מלאכה דאורייתא היה לו לומר ולא שני לך בין שבות שיש בו מעשה דאורייתא לשבות
13 שאין בו מעשה דאורייתא, אלא שיש בו מעשה פירוש שנתחדש בו מעשה בגופו של דבר כגון עשיית כלי או אפיה
14 ובישול ולהחם מים וכיוצא באלו שנתחדש ענין בגופן, ודמי האי מעשה ללישנא דאמרינן בעלמא (ב"ק ע"א א') לרבי
15 יוחנן הסנדלר מעשה שבת דאורייתא, והתם לא קרי מעשה שבת אלא כגון אפיה ובישול וכיוצא בהן אבל הבאת
16 כלים ואוכלין מרשות לרשות ודאי לא מיתסרי אפילו לרבי יוחנן הסנדלר בהבאתן כיון שלא נתחדשה בהן הכנה
17 בשבת, ולפיכך החמירו באמירה לגוי אפילו במקום מצוה היכא דקא מתקן ומחדש מידי בגוף הדבר משום דהוי טפי
18 עובדין דחול, אבל בשבות שאין בו מעשה בגופו של דבר כגון הבאה בלבד מרשות לרשות אינו נראה כעובדין דחול
19 ולא החמירו באמירתו, אלו דברי מורי הרב ז"ל.